

v lažnjivi obleki.

Letnik XV.

1883.

Št. 11.

Izhaja po dvakrat na mesec v Ljubljani, in to 10. in 25. dne, ko ga prebere in ne konfiseira policija.

Vrednik Jakob Aléšovec.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 15 kr. v administraciji, Ključarske ulice (pod mestnim trgom) št. 3 v II. nadstropji.

Velja celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr. in četrť leta 80 kr. za vsacega brez ozira na stan, narodnost in vero.

✧ Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval. ✧

Pavliha.

Danes si moram pa že jaz izprositi prvo stran in še več, ker to, kar se zdaj godi, je vredno, da bi človek kar vdrihnil z marelo in potolkel vse skup, če se prav marela polomi.

Ravno sem bil na poti v Rusijo, ogledat si slavnostno kronanje ali venčanje ruskega cara, kar mi pride med pot prav, to je, star kranjski Slovenec, ter me praša, kam da sem namenjen.

„V Moskvo“ — odgovorim jaz — „mar ne veš, kaj se bo te dni tam godilo? Taka slavnost je vredna, da si jo človek ogleda, posebno pa jaz, tak prijatelj ruskega cara, kakor sem.“

„Je že res to“ — mi odgovori Slovenec — „toda — ali ne veš, da so na Kranjskem zdaj volitve za deželni zbor, in kaj se vse že počenja in godi? Pusti kronanje ruskega cara in oglej si s svojo marelo — z marelo, pravim, — vsaj nekoliko to, kar se godi in namerava na Kranjskem. Pa ne med nemškutarje se zaleti, marveč med Slovence, boš videl, kako potrebna jim je tvoja marela.“

Jaz se ves osupnjen na to zasučem na peti in — — — no, pa bom rajše povedal vse, kakor sem opazil in kakor mi póje srčni glas.

Oh oče Bleiweis, bodi vesel, da si že v Olimpu! Če bi že ne bil tam, zdaj bi si želel priti kamor koli, če prav v krtovo deželo. To so ljudje, ti na Dunaji in v Gradci konečno, to je: do zrelega „izgojeni“ (???) Slovenci, ki si predrzno tudi pridevajo priimek „narodnjaki“! To je zmes, katero nam je Slovincem sovražni duh sém nastlal, da je ne more pomesti nobena metla, če je prav iz najtrdnejše brezovine. Za take ljudi je treba leskovine, ker brezov les je še prešibek.

Le čujte, kaj se godi!

Komaj je bil deželni zbor razpuščen, kar se oglasijo iz raznih kotov tiči, ki so si bili prej že tam gnezda naredili, in to večidel zato, ker je zdaj zapuščena Bleiweisova (in tudi duhovniška) stranka preveč spala. Saj veste iz evangelija, da je v tem, ko so ljudje spali, prišel vrag in sejal plevel med žito. Mi kmetje smo pa tudi premalo pazni, da nam potem pride molj v kožuh. Bleiweis je dobro vedel, kaj je plevel, in če je prišlo tudi še le seme plevelno, je že naznanil to, in ljudje so se ga lahko varovali, če so hoteli, če ne, pa né, so imeli pa potem škodo sami.

Tako je bilo takrat. Zdaj pa — mili Bog! — je vse drugače! Škoda — bi rekel človek — da imamo pravico voliti si poslance! Včasih so si ljudje iskali možakov, da so zá-nje govorili, delali in potezali se in so jih še težko dobili. Zdaj pa je narobe. Vsak človek, ki zna brati, posebno pa tak, ki je dunajsko ali graško vseučilišče videl, hoče biti poslanec, akoravno ima zmožnosti

za to toliko, kakor polž za tek. Skrajni čas je toraj, da se napravi vseučilišče v Ljubljani, da se naši sinovi ne bodo nalezovali nemških dunajskih in graških liberalnih misel, ktere potlej spuščajo med nas tako, da človek ne ve, je li dotičnik nemškutar ali narodnjak, ker liberalna, to je: brez vse vere sta oba. Če pa veren nisem, me bo nazadnje tisti črnih z rogami vzel, in jaz nisem še nikjer slišal ali bral da bi se Slovencu bolje godilo, ko nemčurju, če prideta v pekel. Jaz mislim, da tam denejo vse na en raženj ali v eno peč, hudič ne bo prašal, če zna kdo Levstikovo slovenščino ali pa Heinrichovo nemščino, ampak vsacega bo menda enako po svojem strojil, ker tam je najbrže enakopravnost za vse.

Res je, da imajo nemčurji strašno veliko napak, med njimi tudi to, da svoje ljudi naprej silijo in jim naklanjajo mastne službe, kjer ni veliko ali nič dela, plača pa vendar dobra. Toda od nasprotnikov učiti se nam je le dobrih lastnosti, ne pa slabih. Ali je to lepó, da hoče kak profesor, kteri je za svojo dobro plačano službo prelén, postati poslanec samo za to, da bi bil voljen v deželni odbor in si 1000 gld. na leto priložil ter manj ali nič delal? Ali je prav, če se kak len uradnik, ki ima še uradnijske maroge in si zato ne more naprej pomagati, ravno do tega spenja? Kako li zasluži davkoplačevalec kaznen, da bi moral za eno mesto dva plačevati! Saj je to dosti, da nek poslanec vleče od svojih raznih poslanstev po 4200 gld. na leto, že 10 let, in kar je storil za nas, je — — figa. Potlej je lahko „možak“ (??) in se postavlja, če ima dosti denarja, pa ne zasluži ne krajcarja. So ljudje, ki samo ob poslanstvih živé, ker niso za nobeno drugo reč. Ali taki niso za mojo marelo kakor nalaš? Pa jaz mislim, da še veljá Vodnikovo petje: „Kranjec, tvoja glava je zdrava“ — in da se ne bo dal osleparit takim ljudém, ki pri poslanstvih iščejo le svoje koristi, nič družega. Spôdi jih, kjer koli se Ti pokažejo, ker taki ljudje so sprideni po dunajskih in graških šolah in jim šole in pisarnice smrdé; nekteri so tudi časti hlepni in Te hočejo rabiti za lestvo, kakor je bil moj znanec Cene Kljun.

Se vé, nemškutarjev ne voliti, to bi bil greh, ki se ne odpusti, pač pa pokazati narodnim petelinom, da ni vse narodno, kar se pri „jurjevih figah“ shaja, in da, če je, naj ostane na svojem mestu, dokler ne pridejo volilci pó-nj. Tisto lovenje odborniških stolov je že pri nemškutarjih ostudno, koliko bolj pa še pri Slovencih, naj si bodo narodnjaki ali ne! Ali mislite, da bodo taki ljudje — imen ne maram navajati — kedaj pomagali kmetu ali komu drugemu? Nikoli, vsaj jaz ne vem do zdaj še nič povedati o tem. Nasprotno pa vem to, da, kedar se kak tak „možak“ v narodni ali poslanski službi nalezé denarja, ga kam dobro naloži, potem pa vsem figo kaže in lenobo pase, če se ne zapiše še celó v kazino in ne postane izdajica. Izgledov se nam ne manjka, pa ne bom vlekel na dan imen.

Nekaj pa moram še povedati — z zamero ali brez zamere. Tisti mladoslovenski ogenj je zopet šinil izpod pepela, kjer nikdar ni ugasnil. In izvrstno so si jo izračunali ti gospodje. „Dajmo sedeže trem, štirim,

petim duhovnikom, saj ž njimi vred Bleiweisovcev ne bo čez osem ali deset, in tako jih bomo v zbornici gonili in jim nagajali, da bodo svoje sedeže popustili, storiti in doseči nam in nemčurjem nasproti tako ne bodo mogli ničesar. Ko se naveličani nagajanja in zbadanja poslanstvu odpovedó, bomo mi kmetom volilcem rekli: glejte, taki so, sami se odpovedo, ne marajo za Vas! — Na ta način bomo potrebili zbornico, da ne bo nihče v nji, ko mi, in si bomo potem delili službe — plačane, se ve da — prav po svoji volji in tako dalje. Če bo kje kak len ali nezmožen profesor ali uradnik naše vere, brž ga bomo privlekli v kak odbor, kakor so to delali nemčurji, pa ne tako očitno in grdo.“

Če to ni najlepši načrt, pa stari mladoslovenski nimajo nobene veljave več. Samo nekaj ni prav na svetu, da so drugi ljudje tudi tako bistrourni, kakor ti, ali še bolj, in jim ne gredo na limance.

In potem ta volilni odbor! Kdo ga je volil in pooblastil! Kaki možje so v njem? Izvemši pičlo število pravih, starih Bleiweisovcev so vsi drugi nezreli, nekteri hudobni, nagajivi ljudje, ki se silijo iz prej že omenjenih razlogov naprej, kakor gnjila voda v studenčni vodnjak. Pa še barantajo med seboj s poslanskimi sedeži, kakor bi bila vsa dežela njihova in volilec le za to, da njim pomaga in jih povzdigne. Če so nemškutarji taki bili, Slovenci ne smejo biti, in kdor je tak, mu jaz kar v obraz rečem: „fej te bodi!“

Tako je danes govorila moja marela, pa ne jezna, ampak le opravičeno nevoljna. Vdrihnila je enkrat po neródnih „narodnih“ plečih, pa ne na veselje nemčurjem, ker, ko bodo bralci to v roke dobili, bodo volitve že končane ali vsaj gotove. Koliko bo slovenska stvar po takem ravnanji premladih, preveč prevzetnih in lakomnih petelinov škode trpela, bom že prihodnjič povedal; meni se to zdi tako, kakor sem včasih videl pri „Sokolovih“ izletih, ko so zavezali dečke v žaklje, obesili klobase na vrh, pa jih spustili proti njim. Malokteri je prišel do cilja, ker so bili drug drugemu na poti, in tako so popadali po tleh. Potlej pa je prišel pes, vtrgal klobaso pa odtekel ž njo, „kandidatje“ pa so lačni gledali za njim.

Dosti za danes, bom že prihodnjič še kaj povedal, ker ta pot bo moja marela marsikoga sklela. Grdo pa je to tako, da je kar mene sram! Mora človek pretepati svoje otroke!

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Nove vrste živali,

kakoršne bi lahko bile, pa vendar niso in zakaj ne.

(Zgodovinska „Brencljnova“ basen, pa ne prva.)

Kmalu potem, ko je Bog svet vstvaril, pa ljudi in živali še niso toliko nemški znali, kakor zdaj, je prišlo več ljudi pritožiti se stvarniku, da jim je vstvaril živali tako nerodno in nevšečno, da z njimi ne morejo shajati.

„Dobro, prav dobro“ — reče na to dobrotljivi stvarnik, — „vem, da nisem vsem vstregel, ker to je tudi

meni nemogoče. Naj pride toraj vsak, za kterega sem vstvaril to ali ono žival, in pové, kaj mu ni všeč na nji in kako bi se morala popraviti, da bi bila po njegovi volji.“

To se je razbobnalo po svetu in prvi je prišel pritožiti se lovec.

„No, kaj tebi ni všeč na živalih, s kterimi imaš opraviti?“ — ga praša stvarnik.

„Skoro nobena žival ne, če smem govoriti“ — pravi lovec, — „le premisli mi zajca! Uboga žival nima nobene orožja, kakor noge, s kterimi uteče lesici ali kaki drugi taki živali. Če bi dal toraj zajcu bistrost lesičjo, lesici pa pičle možgane zajčeve, bi mi bilo veliko bolj vstreženo. — Dalje mi medved ni všeč. Imeti bi moral jelenovo glavô, jelen pa medvedovo. Tako bi se drug družega ne bala in če bi se prav bala, jelen z medvedovo glavo in jelenovim želodcem bi ne bil nevaren nobeni gozdni živali. Ravno tako bi medved z jelenovo glavo ne mogel pohrustati nobene živali, še lovskega psa ne.“

„Hm“ — reče stvarnik — „to ni napačno. Imaš morda še kako drugo željo?“

„Se“ — pravi lovec — „in to o srni in volku. Daj srni volčjo glavo, volku pa glavo srnjakovo! Boš videl, da potem volk ne bo snedel srne, ker ne bo imel zob za to, srnjak z volčjo glavo pa tudi volka ne, ker mu želodec ni vstvarjen za mesne jedi.“

„Glej, kako si moder“ — pravi na to stvarnik; — „če bi bil jaz prej to vedel, naredil bi bil že tako; no, bom pa zdaj, le domú pojdi pomirjen!“

Lovec gre in za njim pride kmet.

„Kaj pa tebi ni všeč pri živalih?“ — praša tega stvarnik.

„Vsaka žival se mi zdi napak vstvarjena“ — odgovori kmet, — „zato sem prišel. Imam konja in vola. Pa vol mi je prepočasen, konj pa premuhast in tudi za mesó ni. Če bi konj dobil volov život, noge pa imel še svoje, kako lepa in koristna žival bi bila to, ker bi tekla naglo kakor zdaj, pa bi jo prav lahko zredil za mesarja! In če bi vol dobil konjeve noge, bilo bi skoro ravno tako, ker bi bil za jahanje in hitro vožnjo, pa tudi za mesarja.“

„Kaj pa s psom in mačkom?“ — praša stvarnik — „ali ti tudi nista po volji?“

„Tudi ne“ — je kmetov odgovor — „pes bi moral imeti mačkovo glavo, maček pa pasjo, da bi se potem ne preganjala, kakor se preganjata zdaj. Razun tega bi maček s pasjo glavo bil dober čuvaj, pes z mačjo glavo bi pa tudi miši lovil. Mir bi bil po hiši, ker če bi bil maček slabe volje, bi se prepiral s svojo pasjo glavo; če bi bil pa slabe volje pes, prepiral bi se s svojo mačjo glavo, in tako bi ne človek in ne žival ne trpela ob takem prepiru.“

„Prav, da vem“ — reče stvarnik — „zgodilo se bo po tvoji volji. Le pridi mi povedat, kako boš zadovoljen.“

„Pa še nekaj, če smem govoriti“ — reče kmetič — „tudi kokoš in jastreb mi nista po volji, kakor sta zdaj. Jastreb preží zmiraj na mojo perutnino in ta mu ne more vselej uiti, ker nima takih peruti, kakor on. Daj toraj kokoši in kar je domače perutnine, jastrebove perutnice in kremplje, jastrebu pa kokošje noge in perut-

nice; potem jastreb ne bo mogel loviti mi kokoši in pišek, ker mu bodo lahko odletele visoko v zrak, pa če bi jih prav lovil, bi jih ne mogel trgati in hrustati; jastrebom bi pa tako popravljena kuretina tudi ne bila nevarna, ker ima kljun in želodec le za zobanje zrna, ne pa za živo meso.“

„Tudi to je prav“ — pritrudi stvarnik — „in zgodilo se bo, kakor želiš.“

Za kmetom pride na vrsto ribič.

„Ali tudi ti nisi zadovoljen“ — ga praša stvarnik — „in s čem ne?“

„S povodnimi živali, kakor so“ — odgovori ribič. — „Le pomisli! Naj imam v svoji vodi še toliko zlahtnih rib, pa pride povodna tica, raca, gos in še kaka druga taka pošast s požrešnim kljunom ali pa celó požrešna vidra, in koliko mi ti narede škode, se ne dá povedati, pa boš že sam sprevidel.“

„Res je“ — reče na to stvarnik, — „na to jaz pri stvarjenji žival nisem mislil. Povej mi toraj, kako naj to preuredim, da bo prav.“

„Daj ribam peruti, povodnim tičem plavute, vidri pa kljun“ — reče ribič. — „Tako bodo ribe lahko zletele, če se jim približa povoden tič; vidra pa tudi ne bo mogla škode delati, ker bo imela le priprost kljun in ji bodo ribe lahko odletele v zrak. Ribe bi pa vider in povodnih tičev ne mogle loviti, to boš sam lahko sprevidel.“

„Pametna je tvoja“ — prikima stvarnik — „zgodilo se ti bo, da boš zadovoljen, ker to se dá prav lahko popraviti.“

Ribič odide. Za njim pride žena, ki hoče imeti hlače in sploh vse možke lastnosti, češ, da ni prav, da je možu podložna, ker mora vendar več biti, ko mož. Stvarnik pripozna, da tudi tukaj ni prav naredil, in ji obljubi pomoči.

Za ženo pride mož in toži, da je žena vstvarjena mu le za nadlogo; zatoraj prosi, da bi stvarnik po svoji previdnosti preuredil žensko v kaj družega, v karkoli že, da le ne bo več to, kar je. Stvarnik tudi to obljubi.

Ker ni bilo družih pritoževalcev, vstane stvarnik in gre kar na delo ter stori tako, kakor so želeli pritoževalci.

(Konec prihodnjič.)

Hudega psa,

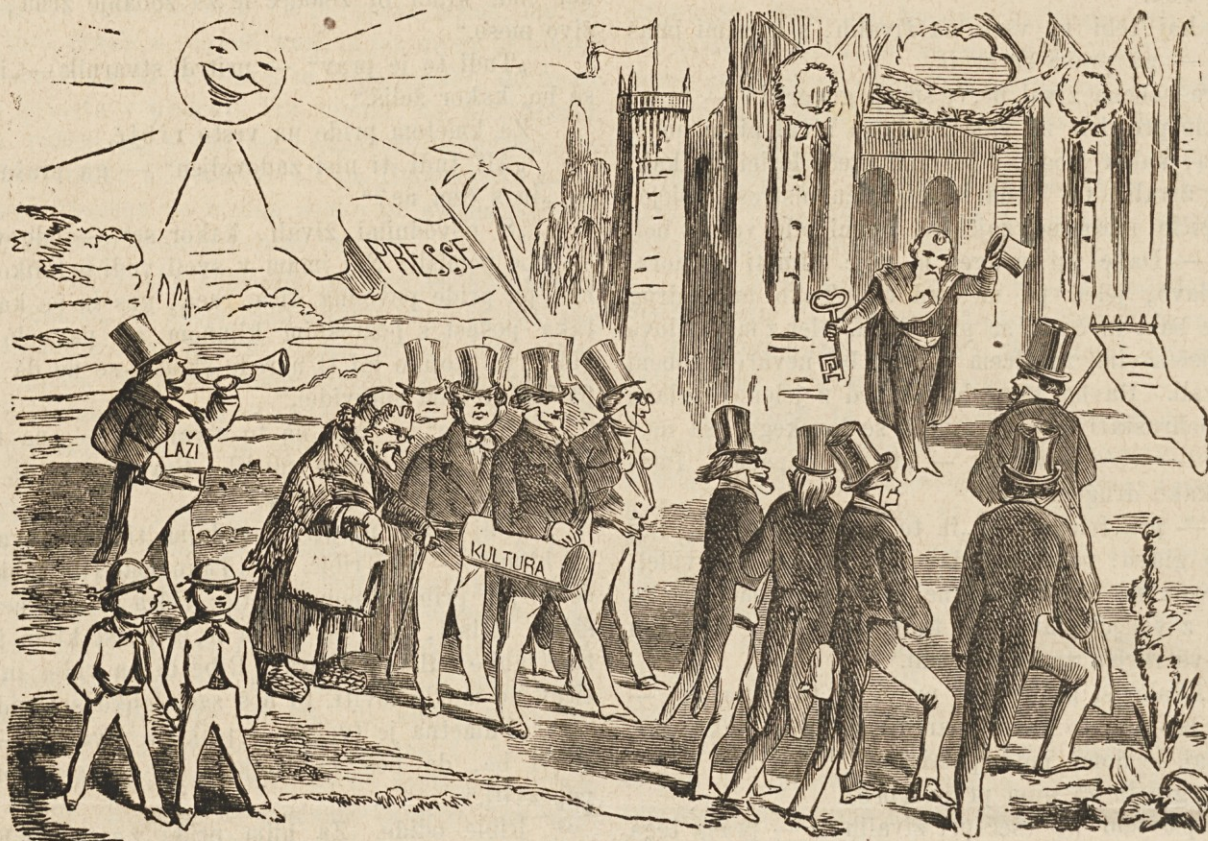
ki bi dalje lajal nad kranjskim deželnim predsednikom, išče „Laibacher Wochenblatt“, ker je prišel že ob ves glas in je popolnem hripav. Kupijo ga Dežman, Šraj in tovariši.

Bildung der „Deutschkrainer“.

In einer Gesellschaft fragte ein Slovene eine Dame, die deutsch und nur deutsch sein will, obwohl sie aus einem Vorstadthause stammt: „Kennen Sie, Madame, Bürgers Leonore?“ — „Heist denn die Bürgerische — Leonore? ich glaubte, sie heisst anders“ — antwortete die „gebildete“ Deutschkrainerin.

Kako je bilo pred 10 leti na Slovenskem.

Za nemškutarje nebesa, —

za Slovence pa pekel.

Kakošno vino se dobiva letos po ljubljanskih in drugih gostilnicah.

(Kje? — lahko pove „Brencelj“.)

Z Olimpa.

Dragi mi „Brencelj“!

Lepe reči je slišati zdaj iz vaše prav zarés še solzne doline. Mati Slovenija se mora vsaj s svojim

Za kaj je kranjsko nemčursko véliko posestvo dobro.

Za to, da pobira take kandidate, ki bi drugje padli, kakor kaže ta podoba.

kranjskim očesom jokati na ves glas, ko vidi, kaj se godi pri vas pred volitvami. To je že tako, kakor da bi bile šole le za to, da bi se v njih odgojevali poslanci za deželni in državni zbor, pa še Bog ve, za kaj! Ko je Bleiweis videl, kako se zopet povsod sili in vriva na dan mladoslovenstvo, sklenil je roki nad glavo ter zdihnil:

„Za božjo voljo, kaj pa bo! Saj se Slovenci ne bodo mogli obdržati pri takem početju. Ti so kakor ovce: dokler je nemčurski orel nad njimi, se drže skup stisnjeni, ko pa odleti ali ga kdo vstrelji, alo! se že bodejo in si padejo v volno. Po tem ni čuda, če nasprotnik, ki to opazuje, reče: Saj ta narod še ni zrel za vladanje in samosvojno gospodarstvo, moramo že mi zopet obrzdati ga.“

Mi smo mu pritrdili in zdaj z radovedno žalostjo zremo na vas, posebno na Notranjce. No, pa saj bo vsak okraj dobil poslance, kakoršnih je vreden, toraj se tudi Notranjci ne bodo imeli pritožiti nikomur, ker si jih bodo izvolili sami. Nekdaj so Hohenwarta zavrgli, prav je toraj, če se zdaj pokorijo za ta greh, kterega so potem popravili vrli Gorenjci.

Veš, dragi mi „Brencelj“, zmagajte povsod ali ne, mi takih zmag tukaj ne bomo nič kaj veseli. To ni po našem okusu, tudi za deželo ne koristno, ker le malo kandidatov je, ki bi bili res za blagor volilcev vneti, ker se preveč ponujajo. Stari so še, o teh ne rečem nič, a novi, novi! Kaj bo, če tiste nove misli prodero, tega še mi tu gori ne vemo. Bog se vas usmili in daj nekterim pamet, da ne bodo tako predrzni, sitni in lakomni!

Pa dosti tega, ker tako ni veselo ne za vas in ne za nas. Rajši Ti bom prav ob kratkem sporočil kaj družega.

Oni mesec je prišel k nam bivši in odstopivši ljubljanski škof Jernej. Z Wolfom sta se na prvi hip nekoliko ostro pogledala zavoljo slovarja, že veš; no pa, ko je povedal, da je veliko denarja zapustil za lepo in pravo — če tudi ne „eciljansko“ — petje v kranjski farni cerkvi, sta se sprijaznila, ker to je tudi nekaj, kar mu hrani večni spomin.

K temu bi imel jaz še nek pristavek, ki bi pa v ljubljanski škofiji zbedel, zato ga rajši pustim in sem do prihodnjega pisma ves Tvoj

Miroslav.

S tem listom se pošlje častitim naročnikom 9. pola povesti „Ne v Ameriko!“ Kdor kake pole ni prejel, se lahko oglasi z nezapečatenim pismom, ki je poštnine prosto, ako se napiše na zavitek: „reklamacija“. Zanašamo se pa na poštenost vsacega, ker če bi kdo hotel imeti kako polo, ktero je prejel, a zgubil, in mi jo mu pošljemo, za nas ni samo tista zgubljená, marveč cela knjiga, ki bo precéj velika. Vsak toraj, ki bi lahkomišljeno ravnal s tem, nam naredi škode vsaj 1 gld., ako zahteva drugo polo. — Toliko v pojasnilo. — Zadnjič naznanjene podobe nismo mogli dobiti, zato je pa toliko več drugih.

Kandidata nemčurskega vélikega posestva na lovu na svojem posestvu.

(Ker nemčursko véliko posestvo sprejmlje med svoje poslance za deželni zbor tudi ljudi, ki nimajo posestva, kaže ta podoba, kaj morejo loviti taki na svojem posestvu.)

„Brencelj“ piše:

Gosp. F. P. v N. Bote že morali potrpeti še, na vrsto pride. Naj se zdaj duhovi nekoliko pomirijo, če ne, bi Vas nekteri hoteli kamenjati.

Gosp. A. G. v P. Ni šlo! Nihče tega ne obžaluje bolj ko mi. Smo že zopet obsojeni na šest let, če kaj vmes ne pride.

Gosp. P. M. na R. Vaše misli! Ali Bog daj norcem pamet! Menimo, da Vam bota „Pavliha“ in pismo „z Olimpa“ všeč. Vsak spi, kakor si postelje.

Gosp. M. J. v Št. P. Vi pa, Vi! Kedar pridete kaj v Ljubljano. obiščite nas, prosimo. Bote še kaj več zvedeli.

Gosp. J. J. v L. Res je, kar ste slišali, to ve marsikdo. Besede so se glasile: „Mi se ga z veseljem iznebimo; ali oni so za obžalovati, ker nese tje prepir.“

Gosp. J. K. v B. Iz Vašega spisa natisnemo le besede: „Iz Št. dobivamo dobro vino, srednje vrste natakaree in pa slabe poslance.“ — Vse drugo, kar pišete, je prehudó.

Gosp. P. A. na K. Za danes ni bilo mogoče, ima „Pavliha“ prvo besedo; pa pride na vrsto, če bo treba. Vsaka reč, posebno če je tako grda, pa tudi ne more na dan.

Gosp. F. Z. v V. Zoper nemčurje mora biti vsak, naj bo „star“ ali „mlad“; kdor ni s takim se ne menimo!

Zdihovanje nemškutarjev.

„Oh, kje so tisti časi, ko je še tako-le bilo na Kranjskem!“